

Piše: VELIMIR CINDRIĆ

Na sjednici održanoj 10. rujna 1991. u Zagrebu, utemeljen je Hrvatski olimpijski odbor. Prošlo je otad punih trideset godina ispunjenih mnoštvom velikih uspjeha na Olimpijskim igrama, od Albertvillea do Tokija



Olimpijske igre svake četiri godine slave proljeće čovječanstva - rekao je jednom prigodom slavni Pierre de Coubertin, utemeljitelj modernih Olimpijskih igara. A posljednjih 30 godina ta proljeća slavi i Hrvatski olimpijski odbor (HOO) najviše nevladino nacionalno športsko tijelo.

Organizacija je to u koju se udružuju nacionalni športski savezi, zajednice športskih saveza i udruga u županijama i Gradu Zagrebu te druge udruge čija je djelatnost od značaja za razvoj športa i olimpijskog pokreta u Republici Hrvatskoj. Tijekom spomenuta tri desetljeća HOO je član Međunarodnog olimpijskog odbora (MOO) te ujedno i utemeljitelj Hrvatske olimpijske akademije (HOA).

Trideset godina itekako je dugo razdoblje, pa se danas razvoj HOO-a može gledati i kroz prizmu vremena. A dobro je znano da je od svih kritičara najveći, najgenijalniji i najnepouzdaniji baš – vrijeme. I zaista, kada je ove godine Hrvatska na Olimpijskim igrama u Tokiju osvojila osam medalja, dvije više od Londona 2012., odnosno dvije manje od rekordnih deset u Rio de Janeiru 2016., svima se činilo da je sasvim normalno da tako mala zemlja redovito osvaja desetak medalja na Igrama. No zapravo, omjerom medalja prema broju stanovnika, Hrvatska često pretječe mnoge druge, stanovništvom znatno brojnije nacije, što nije nimalo mala stvar.

Već početkom 2002., kada je Janica Kostelić tako suvereno osvajala zlatne medalje na Olimpijskim igrama u Salt Lake Cityju, svijet je na Hrvatsku gledao kao na ravnopravnu olimpijsku silu. No, i nama samima bilo je teško povjerovati da se radi o naciji koja se tek deset godina samostalno pojavljuje na najvećoj svjetskoj športskoj priredbi...

Slično je bilo i neposredno nakon dvadeset godina od osnutka HOO, kada je Hrvatska na londonskim igrama uknjižila čak tri zlatne i ukupno šest medalja te nagovijestila rekordni Rio de Janeiro.

Ove godine navršava se tri desetljeća od osnutka Hrvatskog olimpijskog odbora, ulaska Hrvatske u veliku svjetsku športsku obitelj Međunarodnog olimpijskog odbora, potom simboličnog, i možda u tome trenutku politički važnijeg, prvog nastupa na Zimskim olimpijskim igrama u Albertvilleu te, narednoga ljeta, onog športski najvažnijeg – prvog nastupa Hrvatske na Olimpijskim igrama u Barceloni.

Premda se osnivanje Hrvatskog olimpijskog odbora i njegovo učlanjenje u Međunarodni olimpijski odbor nekome može učiniti relativno jednostavan, birokratski posao, s obzirom na vrijeme, uvjete i političku situaciju toga doba, radilo se o vrlo složenom i osjetljivom zadat-

ku koji je obavila skupina iskusnih i marljivih športskih djelatnika.

RAĐANJE IDEJE O OLIMPIJSKOJ SAMOSTALNOSTI

Sve je počelo 1990. kada je, nakon prvih slobodnih parlamentarnih izbora i konstituiranja višestranačkog Sabora 30. svibnja 1990., Hrvatska bila suočena s organiziranim odmetništvom i terorizmom potaknutim uplitanjem JNA i Vlade Republike Srbije. U takvim okolnostima Hrvatska je trebala u kolovozu organizirati Europsko prvenstvo u atletici za koje, 72 dana prije početka, u Splitu nije bio dovršen niti jedan kapitalni objekt pa je prijetila realna opasnost da nam prvenstvo bude oduzeto.

U takvim okolnostima mjesto čelnog čovjeka organizacije prvenstva preuzima tadašnji potpredsjednik Republike Hrvatske Antun Vrdoljak, koji uz ogroman trud i veliki osobni angažman, ali i uz probuđeni entuzijazam najbližih suradnika, uspijeva organizirati Europsko prvenstvo koje je ostalo zapamćeno kao "primjer uzorne organizacije i domaćinstva".

Na natjecanju je bio i tadašnji predsjednik Međunarodnog olimpijskog odbora Juan Antonio Samaranch koji je na odlasku iz Splita potaknuo Antuna Vrdoljaka na ideju da Hrvatska pokrene zahtjeve za ulazak u međunarodnu olimpijsku obitelj. Međutim, radilo se o vremenu kada se Hrvatska još nije razdužila od Jugoslavije i trebalo je pričekati i vidjeti kako će se stvari razvijati na političkom planu...



Članovi Inicijativnog odbora Hrvatskog športskog saveza za pripremu osnivanja Hrvatskog olimpijskog odbora (slijeva): Boris Volčanšek, Slavko Podgorelec, Ivan Kern, Marijan Malović, Vladimir Findak

Hrvatski športski savez, koji je počeo djelovati 1. siječnja 1991., intenzivno radi na međunarodnom subjektivitetu hrvatskih nacionalnih športskih saveza na europskoj i svjetskoj razini. U lipnju 1991. Izvršni odbor Hrvatskog športskog saveza, koji je nastao iz bivše SOFK-e Hrvatske, formira inicijalnu Radnu skupinu za pripremu i osnivanje Hrvatskog olimpijskog odbora. U njoj su, abecednim redom, bili Vladimir Findak, Ivan Kern, Marijan Malović, Slavko Podgorelec i Boris Volčanšek.



Antun Vrdoljak

Skupina je radila u skućenim vremenskim uvjetima, iznimno brzo izradila sve materijale, od lipnja do rujna te 1991. godine, odnosno do datuma (10. rujna) kada je osnovan Hrvatski olimpijski odbor. U tome razdoblju donesen je i Prijedlog strategije i politike hrvatskog športa, Srednjoročni i Godišnji plan te je sve bilo potvrđeno od nadležnog Ministarstva i Sabora RH.

ANTUN VRDOLJAK IZABRAN ZA PRVOG PREDSEDNIKA

Hrvatski sabor 8. listopada donosi odluku o raskidu svih državnopravnih veza s bivšom SFRJ čime je put prema samostalnom nastupu hrvatskih športaša pod hrvatskom zastavom bio otvoren.

Premda je olimpijski pokret u Hrvatskoj još 1894. počeo promicati dr. Franjo Bučar, hrvatski književnik, književni povjesničar i športski djelatnik, a hrvatski športaši za Austriju ili Mađarsku (u doba Austro-Ugarske), za Kraljevinu SHS/Kraljevinu Jugoslaviju i SFRJ redovito osvajali olimpijske medalje, ideja o prijemu u međunarodnu olimpijsku obitelj mogla se ostvariti tek uspostavljanjem samostalne Hrvatske.

Izražavajući više od stoljeća staru želju hrvatskih športaša i športskih djelatnika da Hrvatska bude priznatim članom Međunarodnog olimpijskog odbora, na sjednici održanoj 10. rujna u Zagrebu utemeljen je Hrvatski olimpijski odbor, usvojena su Pravila Hrvatskog olimpijskog odbora, a Antun Vrdoljak je izabran za njegova prvog predsjednika.

Cjelokupna organizacijska struktura, normativni akti, pravila i uopće sve potrebno Radna skupina je uskladila s odredbama Međunarodnog olimpijskog odbora. Tako su 10. rujna 1991. bile zadovoljene sve pretpostavke za



Albertville 1992.



Slavko Podgorelec

osnivanje Hrvatskog olimpijskog odbora, tada u sklopu Hrvatskog športskog saveza, jednostavno stoga što HOO nije mogao biti samostalno tijelo prije nego li bude priznat. Konkretni osnivači bili su nacionalni športski savezi 29 olimpijskih športova i tri udruženja.

Hrvatski olimpijski odbor za prvog predsjednika izabrao je Antuna Vrdoljaka, filmskog, športskog i političkog uglednika koji je na osnivačkoj skupštini

bio predstavnik Hrvatskog atletskog saveza. Na dužnosti predsjednika bio je dva mandata a 2003. imenovan je počasnim predsjednikom HOO-a. U lipnju 1995. izabran je za člana MOO-a čime je postao prvi Hrvat član najvišeg svjetskog olimpijskog pokreta iz samostalne i suverene Republike Hrvatske (prije Vrdoljaka, Hrvati članovi MOO-a bili su Franjo Bučar i Boris Bakrač, a danas je to Kolinda Grabar Kitarović).

Antun Vrdoljak danas je počasni član MOO-a, a za osobite zasluge u razvoju olimpijskog pokreta 1994. godine dobio je visoko priznanje MOO-a Trofej stogodišnjice.

SJEĆANJA PRVOG TAJNIKA HOO-A

Evo kako se tih dana sjeća Slavko Podgorelec, član Radne skupine i prvi glavni tajnik HOO-a: „Doslovce od prvoga dana postojanja HOO, krenula je mukotrpa borba za njegovo priznanje od MOO-a, kao i nacionalnih športskih saveza od njihovih matičnih međunarodnih organizacija. Započelo je, zapravo, konstantno lobiranje. Na tom širokom športskom planu stalno smo predočavali istinu o strahotama nametnutog nam rata, o demokratski ustrojenoj mladoj državi.

Rabile su se različite organizacijske i osobne veze, pisalo se na brojne adrese u svijetu, djelovalo posredstvom medija, pa i demonstracijama pred zgradom Ujedinjenih naroda u New Yorku.

Naši najpoznatiji i medijski najeksponiraniji športaši angažirani su kao poklisari HOO-a. Predsjedniku MOO-a već je s osnivačke sjednice upućena prva poruka s molbom za podršku i priznanje. U studenome 1991. mi iz Radne skupine bili smo na razgovoru kod Samarancha, koji nam je dao punu podršku, ali sve je najviše ovisilo o međunarodnom državnom priznanju Republike Hrvatske“, prisjeća se Podgorelec.

Dva dana nakon priznanja Hrvatske, 17. siječnja 1992., Juan Antonio Samaranch je, uz četvoricu potpredsjednika MOO-a, u skladu s ovlastima koje im je povjerio Izvršni odbor Međunarodnog olimpijskog odbora na sastanku 4., 5. i 6. prosinca 1991. godine u Lausanni, donio odluku o privremenom priznanju HOO-a, kojim je HOO dobio sva prava, osim prava odlučivanja na sjednicama i sastancima. Ujedno dobio je i pravo sudjelovati na neposredno predstojećim Zimskim olimpijskim igrama u Albertvilleu.

„Pismenu potvrdu odluke da je Hrvatska primljena u Međunarodni olimpijski odbor primili smo u ured HOO-a telefaksom još istoga dana u podne, a već pola sata poslije zvali su nas iz Kalifornije i čestitali na članstvu. Nakon narednih pola sata, stiže nam poziv i iz Francuske, u kojem traže himnu i zastavu za potrebe Olimpijskih igara u Albertvilleu“, dobro pamti Podgorelec.

ORGANIZACIJA PRVOG NASTUPA U NAJKRAĆEM ROKU

Privremeno priznanje potvrđeno je 6. veljače 1991. na 98. sjednici MOO-a, a definitivno priznanje uslijedilo je na 101. sjednici u Monaku 24. rujna 1993. No, kako je Hrvatska pravo nastupa u Albertvilleu imala odmah, preostalo je samo petnaest dana za veliki posao – ishoditi akreditacije, odabrati, pripremiti i opremiti športaše... Bilo je to prvi puta u povijesti da je jedna zemlja imala manje od tri tjedna od svog učlanjenja do prvog nastupa na Olimpijskim igrama.

Veliki posao morao je biti obavljen brzo, pa su jednostavno odabrani najbolji pojedinci u zimskim športovima, a to su tada bili - sestra i brat Željka i Tomislav Čizmešija u umjetničkom klizanju, Siniša Vukonić u skijaškom trčanju i Vedran Pavlek u alpskom skijanju. No, najvažniji zadatak tada nije bio športski uspjeh, već samo sudjelovanje, pronijeti Igrama zastavu i ime Hrvatske.

Tog 8. veljače hrvatsku je zastavu na otvorenju XVI. Olimpijskih igara, uz urnebesno navijanje prisutne publike, ponio Tomislav Čizmešija. Kako je u tome trenutku rat na području bivše Jugoslavije bio u najvećem jeku, publika je oduševljeno pozdravila Bosnu i Hercegovinu i Hrvatsku, kao zemlje žrtve tog rata, koje su i posebno najavljene kao sudionice-debitanti.

Antonio Samaranch je ustao, kao i svi ostali, i hrvatski su predstavnici prihvaćeni s najvećom aklamacijom, a tako je bilo i tijekom čitavih Igara. Oni koji su bili prisutni, dobro se sjećaju da su gledatelji uz stazu za skijaško trčanje, navijanjem „go, go Croatia“, popratili svaki prolaz našeg Vukonića, premda je on bio među slabije plasiranima.

Zadaća hrvatske ekipe time je apsolutno bila izvršena. Bilo je bitno da smo sudjelovali, da je olimpijska obitelj i šira publika prepoznala Hrvatsku kao novog i ravnopravnog člana, a i politički gledano, u trenutku u kojem je zemlja bila, postignut je značajan uspjeh u promidžbenom smislu.

KOMPLIKACIJE S KVALIFIKACIJAMA ZA BARCELONU

Slijedile su Olimpijske igre u Barceloni, za koje također nije bilo previše vremena za pripreme. Dodatni problem bio je što su sve kvalifikacije uglavnom već bile dovršene. Prije raspada, Jugoslavija se kvalificirala u nekoliko športova, pa je nastao problem tko će ići na Igre u Barcelonu. Međunarodna tripartitna komisija odlučivala je, stoga, o tome koliko će hrvatskih športaša imati pravo nastupa. Njihov stav bio je da broj športaša s područja bivše Jugoslavije ne može biti veći od onoga koji je bio na prethodnim Igrama u Seulu.

„Naša je delegacija, prema tome, procijenila da je iz Hrvatske to bila jedna trećina, pa je tako i zatraženo. Međutim, nastale su poteškoće, jer nam je najprije određen broj od 25 športaša, koji je poslije povećan na 35. Naime, naše veze s Amerikancima uspjele su osigurati dodatne kvalifikacije za košarkašku ekipu, koje je naša reprezentacija uspješno iskoristila. No, naš je stav bio da ni taj broj nije jedna trećina.

Tada sam napravio analizu u kojoj sam, prema propozicijama koje je donijela ta komisija te prema jednom članu olimpijske povelje i odredbama MOO-a, došao do broja od 41 športaša, na što je tripartitna komisija odgovorila - 'Jest, u pravu ste!', objašnjavaju Podgorelec.

Najveći je problem tom prigodom bio u sudjelovanju rukometne i vaterpolske reprezentacije. Bivša Jugosla-



Goran Ivanišević na otvaranju Igara u Barceloni 1992.

vija kvalificirala se u muškom i ženskom rukometu te u vaterpolu, pa je MOO predložio dogovor s Jugoslavijom o sudjelovanju ovih ekipa. HOO je Jugoslaviji predložio sve opcije - razigravanje na oba terena ili neutralnome, pa i dogovor da jedna zemlja ide u jednom, a druga u drugom športu, odnosno muška ili ženska u rukometu, no do dogovora nije došlo, što je doista bilo šteta jer je Hrvatska tada u rukometu za mnoge stručnjake čak bila i jača negoli u Atlanti četiri godine kasnije gdje smo osvojili zlatno odličje.

Slično je bilo i s vaterpolom. Tako smo u Barceloni najvjerojatnije ostali bez dvije medalje, možda i obje zlatne...

Nakon Albertvillea, gdje je glavni zadatak bila promocija, u Barceloni su se očekivali i športski uspjesi. Imali smo jaku košarkašku momčad, a i Goran Ivanišević je već bio vrhunski igrač. On se tada, usprkos elitnome statusu u svijetu tenisa, pokazao kao veliki športaš jer je usprkos velikim vrućinama i gotovo svakodnevnim nastupima inzistirao da bude smješten u olimpijskom selu sa svim ostalim športašima. Osim toga, ispio je junak s dvije osvojene medalje u dugim iscrpljujućim mečevima - broncom u pojedinačnoj konkurenciji i broncom u paru s Goranom Prpićem.

Vrhunac Olimpijskih igara u Barceloni, dakako, bilo je naše košarkaško finale sa Sjedinjenim Državama, i to nakon pobjede i odlične igre Dražena Petrovića u polufinalu nad ZND-om (bivši SSSR). Finale je bilo pravi spektakl - Hrvatska u okršaju s prvi put prisutnim Dream Teamom, predvođenim fenomenalnim Jordanom, pogotovo kada su naši u jednom trenutku i povelj. No, protivnik je bio prejak i srebro je vrijedilo poput zlata, a Hrvatska je upisala i svoju treću medalju na tim Igrama.

NA KRILIMA USPJEHA

Nakon Barcelone, s medaljama u tako visoko profiliranim športovima kao što su košarka i tenis, već je bilo lakše. U Hrvatskoj je definitivno zaživio olimpijski pokret, a HOO je mogao sudjelovati i u aktivnostima u vezi s pripremama, kvalifikacijama i svim ostalim, tako da se moglo raditi planski. To se odrazilo i na rezultatima. Slijedili su zlato rukometaša i srebro vaterpolista u Atlanti, osmo mjesto Janice Kostelić u alpskoj kombinaciji u Naganu te zlato Pešalova i bronca osmerca u Sydneyu, pa nevjerojatni Salt Lake City...

No, krenimo redom. Najprije su na programu bile Zimske olimpijske igre u norveškome Lillehammeru 1994., gdje su nas u tri športa zastupala dva predstavnika, ali tada je za snježne medalje još bilo prerano.

To je bilo i vrijeme kada se uvidjela potreba za športskim priznanjima. Naime, 1995. HOO je svake godine počeo priređivati svečanost nazvanu „Veliki dan hrvatskog športa“. Nekad se ta tradicionalna priredba održavala povodom 17. siječnja, u čast godišnjice primitka HOO-a u Međunarodni olimpijski odbor, a potom u prosincu, u čast godišnjice odluke o privremenom priznanju HOO-a.

"Veliki dan hrvatskog športa" prigoda je da Hrvatski olimpijski odbor proglasi najuspješnije športašice i športaše u pet kategorija, kao i trenera godine te da se Nagradom Matija Ljubek zahvali zaslužnim športskim dužnosnicima i udrugama. Ujedno, dodjeljuju se i Nagrada za fairplay te nekoliko posebnih priznanja - za športska dostignuća športašici i športašu te ekipi i momčadi koji su u prošlom desetljeću najviše puta bili nominirani za glavne nagrade HOO-ova izbora, ali ih u konkurenciji naših sjajnih olimpijaca nisu uspjeli i dobiti.

Ali, vratimo se kronologiji. Na Igrama u američkoj Atlanti 1996. trebalo je potvrditi uspjeh iz Barcelone. Ovaj put imali smo više od dvostrukog broja natjecatelja negoli u Barceloni te nastupali u dva športa više (84 u 14 športova). Zlatom se okitila muška rukometna momčad, a srebrom vaterpolska, pa je s dva ekipna športa u samom vrhu Hrvatska ponovo bila u središtu pozornosti.

Već spomenute Zimske OI u japanskome Naganu 1998, gdje je sudjelovalo šest hrvatskih natjecatelja u dva športa, donijele su nagovještaj jednoga športskog čuda. Naime, već na sljedećim Igrama, pokazat će se da osmo mjesto Janice Kostelić u alpskoj kombinaciji te plasman među prvih 30 u veleslalomu, superveleslalomu i spustu nije nimalo bila slučajnost.

Ipak, prije tih igara, 2000. su održane Olimpijske igre u australskome Sydneyu. Na taj daleki kontinent Hrvatska je



Matija Ljubek i Mirko Novosel Zdravko Hebel

otišla s rekordnim 91 natjecateljem u 12 športova i - ponovila uspjeh iz Atlante. Ovoga puta medaljaši nisu bili vaterpolisti i rukometaši, već predstavnici iz dva nova športa – dizanju utega i veslanju. Nikolaj Pešalov trijumfirao je u dizanju utega u kategoriji do 62 kilograma i osvojio zlato, dok se hrvatski osmerac u sastavu Igor Francetić, Tihomir Franković, Tomislav Smoljanović, Nikša Skelin, Siniša Skelin, Krešimir Čuljak, Igor Boraska, Branimir Vujević i Silvijo Petriško domogao srebrne medalje te tako najavio značajnu ulogu naše zemlje u tome olimpijskom športu.

ČUDO JANICE KOSTELIĆ U SALT LAKE CITYJU

Iste te 2000., nakon što je predsjedničku dužnost obnašao dva mandata zaredom, Antun Vrdoljak predao ju je Zdravku Heblu. Hebel (preminuo 2017.) je bio predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora od 2000. do 2002.

Antun Vrdoljak je još 1995., na prijedlog predsjednika MOO-a Juana Aantonija Samarancha, izabran za člana MOO-a, status koji je držao do 2012.

Pravu senzaciju Hrvatska je napravila na Zimskim olimpijskim igrama u američkom Salt Lake Cityju (14 predstavnika u pet športova), gdje je po prvi put osvojila „zimsku“ olimpijsku medalju, i to ne jednu, već čak četiri! Sve ih je uknjižila izvanserijska Janica Kostelić, koja je tada već vladala snježnim padinama u Svjetskome kupu alpskog skijanja. Janica je osvojila nevjerojatna tri zlatna odličja – u slalomu, veleslalomu i kombinaciji te srebro u superveleslalomu. Time je postala naš najveći olimpijionik, čime je nadmašila dotad vodećeg Matiju Ljubeka.

No, njezina je velika prednost bila što je sva ta odličja osvojila na jednim Olimpijskim igrama, i to sa samo 20 godina. Taj je ogroman uspjeh posebno povijesno važan jer je postignut u športu koji je atipičan za Hrvatsku.

NOVI PREDSJEDNIK I NASTAVAK ZAPAŽENIH USPJEHA

Nakon Zimskih Igara u Salt Lake Cityju izabran je treći po redu, ujedno i današnji predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora Zlatko Mateša, najdugovječnija osoba na toj dužnosti.

Premda je na Olimpijskim igrama u Ateni 2004. nastupilo nešto manje hrvatskih športaša negoli u Sydneyu (81, ali u dva športa više – 14), bile su to dotad rekordne igre što se osvojenih odličja tiče – ukupno njih pet, odnosno čak tri više od Atlante i Sydneya. Jedna je bila zlatna te po dvije srebrne i brončane, a uknjižili smo i još jedan trofejni šport – plivanje. Ponovo su tu bili rukometaši s najsajnijim odličjem, a nastavili smo i na sidnejskim Igrama započetu tradiciju osvajanja medalja u veslanju, i to srebrom braće Nikše i Siniše Skelina u dvojcu bez kormilara.



Janica Kostelić - Salt Lake City 2002.

Broncom u disciplini teniskih parova, koju su osvojili Mario Ančić i Ivan Ljubičić ponovili smo uspjeh iz Barcelone, a broncom se okitio i Nikolaj Pešalov, ovaj put u kategoriji do 69 kilograma, i tako si priskrbio drugu olimpijsku medalju zaredom.

Spomenuti novi šport u kojem smo osvojili odličje bilo je plivanje. Naime, sjajni Spićanin Duje Draganja, višestruki državni rekorder slobodnim, leptir i mješovitim stilom te tada budući svjetski rekorder u malim bazenima na 50m slobodnim stilom, baš je u toj disciplini osvojio srebro.

Dvije godine poslije, na Zimskim Olimpijskim igrama u Torinu 2006., za Hrvatsku su nastupila 24 športaša u šest športova. Tu se skijaškoj kraljici Janici Kostelić u osvajanju medalja pridružio i njezin brat Ivica, također već etablirano ime u vrhu Svjetskoga kupa u alpskom skijanju. Ivica je u kombinaciji osvojio srebrnu medalju, dok je u istoj disciplini Janica potvrdila svoju zlatnu medalju iz Salt Lake Cityja, baš kao i srebro u superveleslalomu.

Olimpijska 2008, s Igrama koje su se održale u kineskome Peking (sudjelovalo je 105 hrvatskih natjecatelja u 15 športova), ponovila je status Hrvatske u osvajanju odličja. Naime, naša je zemlja izjednačila vlastiti rekord i iznova upisala pet medalja – dvije srebrne i tri brončane, dakle s nešto manje sjaja negoli u Ateni četiri godine prije.

Nedostajala je zlatna medalja, za koju smo vjerovali da će je osvojiti tada briljantna Splićanka Blanka Vlašić, koja je čitavo razdoblje prije Igara suvereno vladala disciplinom skoka u vis na mitinzima Zlatne atletske lige. Vlašić je osvojila „samo“ srebro, ali i važnije od toga bila je činjenica da je Hrvatska na popis športova u kojima osvaja olimpijske medalje dodala i „kraljicu športova“ – atletiku.

U gimnastici je srebro dohvatio sjajni Filip Ude u disciplini konja s hvataljkama, dok su brončana odličja pripala Riječanki Snježani Pejčić u streljaštvu (u disciplini zračne puške na 10 metara) te dvije u taekwondou – Martina Zubčić u kategoriji do 57 i Sandra Šarić do 67 kilograma. Vidjet ćemo da će u budućnosti baš taekwondo postati jedan od športova koji Hrvatskoj donosi najviše olimpijskih medalja...

Budući da se 2007. Janica Kostelić definitivno povukla iz skijanja, naš glavni adut na Zimskim Olimpijskim igrama u kanadskome Vancouveru bio je njezin brat Ivica, nositelj srebra s prethodnih igara u Torinu. Ovaj put Ivica je nadmašio taj svoj uspjeh – ponovo je bio srebrni u kombinaciji (u Vancouveru se zapravo radilo o super-kombinaciji), ali je dodao još i medalju istoga sjaja u slalomu.

Pravo iznenađenje priredio je hrvatski biatlonac Jakov Fak, osvajanjem brončane medalje u disciplini 10 kilometara, čime je na najbolji način opravdao ukazanu čast da bude stjegonoša hrvatske zastave na otvorenju.

VRHUNAC U RIJU: ČAK DESET MEDALJA!

Olimpijske igre u Londonu 2012. za Hrvatsku su bile rekordne u svakome smislu. Naime, na tim je Igrama učešća uzelo rekordnih 106 hrvatskih natjecatelja u rekordnih 18 športova. I žetva medalja bila je dotad najuspješnija. Osvojeno ih je ukupno šest, od čega rekordna tri zlata, jedno srebro i tri bronce.

Vaterpolisti su zlatom nadmašili srebro iz Atlante, a stiglo je i najsajjnije odličje iz atletike. Nakon Blanke Vlašić dobili smo novi adut – bacačicu diska Sandru Perković koja je trijumfirala na Igrama.

Nakon Pekinga, nastavljen je i uspjeh u streljaštvu. Naime, trećim zlatom na londonskim Igrama iznenadio je Gio-

vanni Cernogoraz u disciplini trap. Srebrnom četverca na pariće, u sastavu Damir Martin, Martin Sinković, Valent Sinković i David Šain, Hrvatska je dokazala da je definitivno trajna veslačka sila, dok se u taekwondou, broncom Lucije Zaninović u kategoriji do 49 kilograma, nastavio niz hrvatskih uspjeha u tome športu započet u Peking. Broncu su pridodali i naši sjajni rukometaši.

Novo desetljeće Zimske olimpijske igre otvorile su u ruskome Sočiju 2014. Hrvatsku je tamo zastupalo 11 natjecatelja u tri športa. Svoju seriju olimpijskih medalja nastavio je Ivica Kostelić srebrnim odličjem u kombinaciji, svojoj paradnoj disciplini rezerviranoj isključivo za najsvestranije alpske skijaše.

Dvije godine poslije, 2016., red za domaćinstvo Igara dočekao je brazilski Rio de Janeiro. U Riju Hrvatska je dosegla novi rekord u osvojenim olimpijskim medaljama na jednom Igrama – ukupno deset! Još vrijednije od toga bilo je da je čak polovica njih bila najvećega sjaja, da je i broj



Vaterpolska reprezentacija u Londonu 2012.

srebrnih odličja bio rekordan – tri te da je zbirci medalja dodan još jedan novi šport – boks.

U ekipnim športovima osvojena je samo jedna medalja, ali su zato blistali pojedinci. Sandra Perković zlatom u bacanju diska potvrdila je svoju svjetsku dominaciju u toj disciplini, a braća Martin i Valent Sinković trijumfom u disciplini dvojca na pariće nastavili su tradiciju Hrvatske u osvajanju veslačkih medalja te najavili svoj veliki niz koji će demonstrirati na stazama širom svijeta i narednim Olimpijskim igrama.

Na Igrama u Riju Hrvatska je napokon uspjela doći i do odličja u jedrenju, i to do onog najsajjnijeg. Igor Marenčić i Šime Fantela sjajnim su regatama osvojili zlatnu medalju u Klasi 470.

No, najslađa zlatna odličja, a i ukupni rekordni skor medalja, stigla su iznenađenjima. Streljač Josip Glasnović, naime, „prekopirao“ je senzaciju Giovannija Cernogorza iz Londona i sve iznenadio zapanjujućim gađanjem i pobjedom u disciplini trap. Još veće iznenađenje, usprkos prethodnim uspjesima, priredila nam je bacačica koplja Sara Kolak, koja je na Olimpijske igre u Rio de Janeiru došla kao debitantica. U kvalifikacijama je obilato popravila hrvatski rekord, što je ponovila i u finalu te se okitila zlatom.

Jedno od tri srebra pripalo je hrvatskim vaterpolistima, koji su time ponovili plasman iz Atlante, dok su preostala dva stigla iz već medaljaški „etabliranog“ veslanja te već spomenutog noviteta – jedrenja.

Damir Martin osvojio je srebro u samcu (za nevjerojatno sićušne četiri tisućinke bio je „prekratak“ za pobjedu), a srebrnom medaljom okitio se i Tonči Stipanović u Klasi Laser.



Rio de Janeiro 2016.

Nakon što je, osam godina ranije, u Pekingu osvojila srebrnu medalju, Blanka Vlašić vratila se na olimpijsku scenu na najbolji mogući način – osvajanjem odličja. Pod injekcijama protiv bolova, vidno šepajući i gotovo na rubu snaga, Blanka je načinila pravi pothvat osvojivši broncu.

A već spomenuti novi hrvatski olimpijski medaljaški šport na listu je upisan zahvaljujući boksaču Filipu Hrgoviću, koji je u Riju osvojio brončanu medalju u superteškoj kategoriji.

Na Zimskim olimpijskim igrama u korejskome Pjongčangu, gdje je Hrvatska nastupila s 20 natjecatelja u četiri športa (više ih je bilo samo na Igrama u Torinu), na žalost, zaustavljen je niz osvajanja medalja s prethodnih četiriju Igara.

OLIMPIJSKE IGRE USRED SVJETSKE EPIDEMIJE

U najsvježijem sjećanju su nam, naravno, ovogodišnje Olimpijske igre održane u Tokiju. Usprkos, iz poznatih razloga, neuobičajenog ozračja Igara bez prisustva gledatelja, hrvatski su reprezentativci sjajno predstavljali svoju zemlju.

Predsjednik Hrvatskog olimpijskog odbora Zlatko Mateša, prigodom odlaska hrvatskih natjecatelja na tu najvažniju športsku priredbu, naglasio je da će ovogodišnje Olimpijske igre biti „neobične i izazovne, potpuno neuobičajene“ te da će, osim onih športskih, ponuditi brojne izazove najrazličitijih vrsta. „Prošli smo i gore stvari zajedno, pa ćemo se i sada snaći“, zaključio je tada Mateša.

Hrvatsku je u Tokiju, u godini kada slavimo 30. godišnjicu osnutka Hrvatskog olimpijskog odbora, predstavljalo ukupno 59 natjecatelja u 16 športova. Osvojeno je osam odličja, po tri zlatne i srebrne te jedna brončana, što je najbolji skor nakon rekordnih Igara u Rio de Janeiru.

No, o nastupu i uspjesima hrvatskih reprezentativaca na tokijskim igrama, detaljni izvještaj podastri smo na uvodnim stranicama ovog izdanja „Olimpa“...

U SVJETSKOM VRHU

Sveukupno gledano, doista impresivnih trideset godina Hrvatskog olimpijskog odbora, tijekom kojih je Hrvatska na Olimpijskim igrama uknjižila 52 odličja, od čega 18 zlatnih, 19 srebrnih i 15 brončanih, i to u ukupno 15 športova (atletika, dizanje utega, gimnastika, košarka, plivanje, rukomet, streljaštvo, taekwondo, tenis, vaterpolo, veslanje, jedrenje, boks, alpsko skijanje i biatlon). Od toga 41 na Ljetnim olimpijskim igrama te 11 medalja (četiri zlatne, šest srebrnih i jedna brončana) na Zimskim.

Činjenica je da je u današnjem športu svjetska konkurencija toliko moćna te da su norme i kvalifikacije toliko teške, da treba odati priznanje svima onima koji se uopće

kvalificiraju na Igre. Pri tome, uvijek treba imati na umu da je Hrvatska mala zemlja s ograničenim sredstvima te da apetite i očekivanja, kako javnosti, tako i stručnjaka, treba svesti na razumnu mjeru.

No, dakako, ne treba ići niti u drugu krajnost i držati da samo velik novac donosi velike rezultate. Uspjeh, prije svega, ovisi o snazi kolektiva ili osobe, koliko se posvećuje športu, odnosno koliko bavljenje športom doživljava kao veselje, a ne samo kao žrtvu i naporan rad, kao i koliko je ta osoba sposobna izdržati ne samo fizičke, već i psihičke napore i biti spremna baš u danome trenutku pružiti najviše.

Sve navedeno već punih 30 godina sustavno, planski i na sve moguće načine podržava Hrvatski olimpijski odbor, bez čega, dakako, ne bi bilo niti toliko velikih športskih uspjeha. Naime, misija HOO-a je da trajno doprinosi promicanju športa kao univerzalne civilizacijske baštine, širenju olimpijskih načela, etičkih i moralnih normi u športu i stvaranju vrhunskih športskih dometa hrvatskih športaša, te promicanju Republike Hrvatske kao demokratske države te fer odnosa sudionika u športu.

Hrvatski olimpijski odbor, nadalje, ima zadaću štiti simbole olimpijskog pokreta i predstavlja hrvatski šport pred Međunarodnim olimpijskim odborom i drugim međunarodnim športskim organizacijama. Sve to iznimno uspješno čini već tri desetljeća.

U svjetlu 30. obljetnice osnutka Hrvatskog olimpijskog odbora treba znati i to da olimpijski pokret ima način tretiranja svojih članova kao olimpijske obitelji, što rezultira maksimalnim pomaganjem jednih drugima, pri čemu se od svakoga traži visoka odgovornost. Primjerice, Ujedinjeni narodi stalno surađuju s olimpijskim pokretom i niti jednu važniju akciju ne poduzimaju bez njegovog sudjelovanja. Nadalje, tu su borba protiv nasilja, droge, doppinga, pušenja, siromaštva, gladi, zaštita žena, djece, invalida, ekološka pitanja... Sve su to dijelovi olimpijskog pokreta, jer on se ne zasniva samo na športu, već i na kulturi i ekologiji, i to u ravnopravnome tretmanu. Posebno je zanimljivo da olimpijski pokret ima više zemalja članica nego Ujedinjeni narodi. Osim toga, već je održano nekoliko svjetskih konferencija o uvođenju olimpizma kao životne filozofije u škole, što je podržao i UNESCO.

Stoga je 30-godišnja uloga i sve ono što stoji pred Hrvatskim olimpijskim odborom neizmjerljivo važno za budućnost hrvatskog športa, ali i mnogo sveobuhvatnije – hrvatskog društva i kulture u najširem smislu.

IZVORI:

Beraković D. (1991) Hrvatski šport i olimpijski pokret: Zagreb: Hrvatski olimpijski odbor

Susić Ž. (1992) Hrvatski šport i olimpizam: monografija „1992 Barcelona“ Albertville

Podgorelec S., Drpić A., Marović D. (1995.) Olimpizam u Hrvata: Zagreb, Hrvatski olimpijski odbor

Susić Ž., Marović D. Drpić, A. (1996.) Športsin Croatia: Zagreb, Hrvatski olimpijski odbor

Jurkin Lugović, R., Jajčević, Z. Drpić, A. (2006.) Na putu olimpizma: Zagreb, Hrvatski olimpijski odbor

Jurkin Lugović, R. Drpić, A. (2011.) Hrvatska olimpijska obitelj 1911.- 2011.: Zagreb, Hrvatski olimpijski odbor

Hrvatski olimpijski odbor www.hoo.hr

Međunarodni olimpijski odbor www.olympic.org

Hrvatski zbor športskih novinara www.hzsn.hr

Hrvatska izvještajna novinska agencija www.hina.hr

Časopis Olimp <https://www.hoo.hr/hr/olimp/>